

POSLJEDNJI GOST KAVANE CORSO

Jesen. Zadnji tjedan listopada. Nakon toplog i ugodnog rujna, ovaj je mjesec obavijen maglom. Prohladan i natopljen kišom.

Imam osjećaj kao da su mi i kosti raskvašene. Šetam gradom. Na meni je sivi baloner na kojem je ostao miris kamfora nakon što je mirovao pola godine u ormaru zaštićen od moljaca. Kiša je dosadna, uporna, unosi u mene sjetu i mrzovolju. Jedina njezina vrijednost je što ispire ulice i taloži prljavštinu s betonskih podloga na rešetke kanala. Vozim se tramvajem u kojem se miješaju mirisi smočenih tkanina i nedovoljno opranih tijela. Onda silazim i besciljno šetam ulicama. Zatim ulazim u gradski autobus, ali tamo me dočekuju isti mirisi. Napokon odlazim kući. Televiziju ne želim upaliti jer me ružnoća svakodnevnih vijesti već umorila. Stavljam CD, Corellijev *Concerto grosso* u d-molu, i nastojim se udobno smjestiti u dvosjedu iznad kojeg je stolna lampa. Kolut njezine svjetlosti obuhvaća cijeli okvir knjige koju čitam. Roman Grahama Greenea, *Doktor Fischer iz Ženeve*. I premda je to moj omiljeni pisac, a knjiga mali biser njegove literature, ne smiruje me. Odlazim u kuhinju, stavljam dva jaja na tavu i gledam kako se bjelanjak skrtnjuje oko žumanjaka, nalik na sovlju glavu iz koje vire žute oči okružene bijelim perjem.

Zatvaram vrata oboružan kišobranom i baterijom u džepu, izlazim premda je prošla ponoć. Dugom, vijugavom Ilicom voze zadnji tramvaji. Iznad gradskih svjetala nebo je crno, nema zvijezda i kiša bi mogla svaki čas. Sve je manje prolaznika i ja polako, poput nekoga s nečasnim namjerama, prilazim velikim staklenim plohama koje zatvaraju ugao Ilice i Gundulićeve ulice. Staklo je s unutrašnje strane prekriveno velikim ružnim kartonima plave boje, a s vanjske išarano hrpom grafita ispisanih bijelim sprejem. Uvijek sam osjećao

gađenje prema tim štetocinama koje misle da su urbana gerila ako po bijelim fasadama žvrljaju svoje idiotske hijeroglife. A zapravo su razmaženi klipani iz situiranih porodica. U podnožju tih prašnih staklenih izloga nakupila se hrpa opušaka, zgnječeni kutija cigareta, ostataka hrane i upotrijebljenih papirnatih maramica. Sve djeluje turobno, otrcano, napušteno i pred raspadanjem.

Stojim pred kavanom Corso naših dana, bolje rečeno, pred onim što je od nje ostalo. Naumio sam noćas ući.

Ilica je pusta. Nema više tramvaja ni prolaznika, ostala su samo svjetla u izlozima zaključanih dućana. Vrata kavane Corso zatvorena su već dvadeset godina, upravo onoliko koliko sam bio njezin gost. Ljudi zbog kojih sam dolazio, kao i čovjek koji je bio divni duh stola za kojim smo sjedili, jedan za drugim preselili su se u svijet bezglasnih sjena. One malobrojne žive sudionike gotovo da i ne viđam.

Stoga sa stanovitim čuđenjem pokušavam sebi objasniti odakle tolika želja da uđem. U prostor koji je vjerojatno debeli sloj prašine, prljavštine, paučine, raspadnutog namještaja i smrada doveo do neprepoznatljivosti. U vrijeme sivog i ideološki kontroliranog vremena bio je oaza u koju smo se sklanjali kao pod staklenu kupolu, unutar koje su brujale dobre i pametne rečenice i orio se vedar smijeh. Činilo nam se svih tih godina da za ljepši život uvijek ima nade.

I kad se ta zraka svjetlosti nenadano pojavila, bio je divan samo njezin početni sjaj i toplina. Naivno sam vjerovao kako bi prostor kavane Corso mogao postati neka vrsta memorijalnog centra nepokolebljivoj čežnji za slobodom. A on je zatvorio svoja vrata i urušio se pod teretom gramzljivosti i špekulacija novih/starih igrača. Zaogrnuti lažnim rečenicama u koje nikad nisu vjerovali, one su im poslužile tek kao vješto skrojene maske za novu društvenu igru.

Kavanu Corso preuzeli su udbaši. Za taj kulturološki amblem starog Agrama nisu imali nikakav nježni osjećaj. Nije im više trebala. Možda samo kao prostor u strogom centru

grada na kojem je moguće nekim muljanjem zaraditi novac. Uostalom, oni su preuzeli sve.

Nije to bio onaj sitni, mali slušač sa susjednog stola u kavani, stručnjak za uho, nos i grlo, koji je oštrim pogledom preko ruba novina pazio na naše rečenice i s vremenom nam gotovo postao simpatičan. Ne, on je bio karikatura za neku priglorpu televizijsku seriju u kojoj je montiran smijeh, a koja svakodnevno opsjeda naše domove u najgledanijem terminu. Radi se o velikim poslodavcima zla, pokvarenim i hladnim tipovima iz još hladnijih kabineta, kojima ništa nije sveto osim vlastita zadovoljstva i udobnosti. Opsesivno ne vole zemlju u kojoj žive, ali iz nje nikad nisu otišli.

Osjetih prve kapi kiše na obrazima. Valjalo je krenuti. Glavni ulaz u kavanu, kroz koji sam bezbroj puta ušao i izišao, bio je zatvoren. Po cijeloj površini s unutrašnje strane, baš kao i velike staklene plohe prozora, bio je prekriven ružnim plavim kartonom, dok je s ulične strane bio oblijepljen plakatima za koncerte i raznim obavijestima građanskih udruga. Tim putom nisam mogao unutra. Trebao sam proći kroz susjednu vežu koja vodi u dvorište. Bio je to prostor pun korova i odbačenih starudija, s dviju strana zatvoren fasadama susjednih kuća, dok se s treće nalazio visok ali uzak prozor kavanskog zahoda. Otkako me počela progoniti želja da uđem, cijeli sam tjedan istraživao mogućnosti kako to izvesti. Ovo je bio jedini put. Doduše, prilično neizvjestan, premda sam dan ranije provjerio otvor prozora kroz koji ću se s mukom morati provući. Što će me dočekati unutra, nisam znao.

Što ako su vrata WC-a zaključana? Provaliti ne mogu jer bi buka sigurno privukla pažnju nekoga iz susjedstva. Unutra vjerojatno nema čuvara, ali postojala je opasnost da neću moći ni kroz velika vrata koja vode u kavanu. Možda su i ona zaključana ili zagrađena daskama?

Nisam htio da me te misli uplaše, dok su mi sve krupnije kapi kiše močile revere balonera. Kišobran nisam otvarao jer sam već bio na ulazu susjedne kuće. Dugačak hodnik u ko-

jem je vonjalo na mokraću vodio je do malih ostakljenih vrata iza kojih se nalazilo dvorište. Taj sam prostor dobro proučio i nisam se koristio baterijom premda sam je izvukao iz džepa. Pažljivo sam hodao kroz korov i rasute starudije. Ispod zahodskog prozora kavane, uza zid s otpalom žbukom, naslonjen je bio stari štednjak. Čekao sam da mi se oči priviknu na tamu iako su se konture dvorišta jasno ocrtavale pod svjetlom prozorā sa susjednih zgrada. Oprezno se popeh na štednjak i rukom gurnuh uski prozor. Otvarao se prema unutra i staklo mu je bilo napuknuto. Pažljivo sam ga otvorio pazeći da se dijelovi ne raspu jer bih u tom slučaju ušao s poderanim balonerom i krvavim ogrebotinama. Naglavačke krenuh u mrak koji me je čekao s druge strane. Za moje godine bila je to smjela avantura.

Dočeka me užasan smrad. Zahodska školjka bila je pokrivena kartonskim kutijama i tek kad sam potpuno ušao, upalih bateriju. Baloner mi je bio bijel od boje zida koja se ljuštila, čak sam ga malo zaderao na ramenu. Vrata zahoda bila su skinuta. Duboko dišući, s jezom u leđima, uperio sam snop svjetlosti ispred sebe.

Izgledalo je onako kako sam pretpostavljao. Foaje s marmornim podom ispred glavnog ulaza bio je zakrčen stolicama. Naslagane jedne preko drugih, neke bez naslona i sa slomljenim nogama, bile su pokrivene debelom naslagom prašine. Zaokružih baterijom iznad glave. Kutovi su bili premreženi paučinom koja je visjela kao polomljene lijane. Na drugoj strani foajea, gdje su ležale prevrnute vaze za cvijeće, nešto je grebalo i cijukalo. Koža mi se naježila. Uperih snop svjetla u tom smjeru. U mene su gledale sitne oči velikog sivog štakora, kojeg je baterija očito zaslijepila. Znao sam da će pobjeći ako proizvedem buku pa žestoko udarih objema nogama o pod. Čuo sam kako bježeći tijelom udara u drvo i onda nestaje u mraku ispod naslaganih stolica. Dah mi se ubrzao. Osjećao sam pritisak u grlu. Dlanovi su mi se oznojili. Bio sam istinski uplašen. A još me čekao ulazak u kavanu.

Znao sam gdje je Vladekov *Stammtisch*, uvjeren da je i on doživio sudbinu stolica i sad tavori u nekom kutu u društvu naslaganih stolova. Vrata kavane bila su napola otvorena. Oljuštena, izgrebena, prašna, ali čitava. Lagano sam ih pogurao dokraja.

Čudan drhtaj potresao mi je tijelo. Nakon toliko godina ponovno sam bio u napuštenom i osakaćenom domu svojih nezaboravnih uspomena.

Osvijetlivši pažljivo cijelu unutrašnjost, činilo mi se da je manje-više onako kako je bilo nekad. Dosta je stolova nedostajalo, još je više stolica bilo izneseno, no veliki je luster visio i prozori su bili čitavi. Nijedan razbijen. Ružni plavi kartoni vjerojatno su služili kao zaštita. Šank je bio prazan i bez krotina čaša, za koje sam bio siguran da su razbacane naokolo. I police na kojima su nekad bile poredane boce žestokih pića također su zjapile prazne, a na mjestu aparata za kavu bile su neke zahrđale limene kutije.

Privikavao sam se na novi ambijent, na ovu pustoš i ogođenost, koja mi se činila kao apstraktna slika u oronulom baroknom okviru. I tako dotrajala i smrvljena opet mi se uvlačila pod kožu. Osobito kad su pod snopom baterijske svjetlosti izronila dva stola. Vladekov i do njega udbašev.

Gotovo sam uzviknuo od radosti. Vladekov *Stammtisch* bio je na svom starom mjestu, nimalo oštećen. Polako sam mu prišao kao da je na debelom sagu od prašine stajala neka zlatna skulpturica Benvenuta Cellinija. Sve su stolice bile na broju i poredane ukrug. Činilo se kao da je do maločas netko tu sjedio. Prstima prijedoh po površini, a pod jagodicama, kao pod ralicom za snijeg, rasla je mala siva hrpa. Izvadio sam maramicu i pažljivo sve obrisao. Zatim sam smočenim rukavom balonera još jednom prešao preko cijele površine. Stol je zasjao. Odmah sam nastavio s čišćenjem stolica. Istom maramicom, koja je već bila siva, i drugim rukavom balonera. Izronile su kao u najljepšim danima našeg okupljanja.

U potpunosti sam se privikao na ambijent. Nisam više osjećao nelagodu od tamnih dijelova kavane u koje nisam upirao bateriju. Oznojio sam se radeći pa skinuh baloner i na njega položih kišobran.

Sjedio sam na svom starom mjestu. Sam, okružen praznim stolicama, bez čaše, bez pića, zadihan, ali nakon dužeg vremena ispunjen zadovoljstvom. Jeziva je bila samo tišina koje nikad nije bilo u vrijeme našeg okupljanja. Za ovim su se stolom uvijek čuli glasovi koje je prekidao smijeh. Sjedeći nakon toliko godina na starom mjestu, okružen ostavljenim i raspadnutim predmetima, uočio sam neobičnu činjenicu. Samo su dva stola djelovala netaknuto.

– Mili Bože, još samo oni nedostaju!

Izgovorio sam to glasno i ta je kratka rečenica odjeknula mračnim kutovima i svodom, unijevši u mene iznova jaku nelagodu. Položio sam bateriju vodoravno na kraj stola, tako da osvjetljava cijelu njegovu površinu i naslone stolica naokolo. Najednom mi se cijela moja avantura nasilnog upada u zatvorenu kavanu učinila nepromišljenom i neobičnom. Dok sam dolazio, vukla me silna želja koja me mučila tjednima: da još jednom vidim u kakvu je stanju mjesto koje sam toliko volio. Da budem iskren, vuklo me još nešto: pomalo bizarna zamisao da ću za praznim stolom opet osjetiti prisutnost njihovih duša. Hrvao sam se dugo s tim naumom, jer koliko me uzbuđivao, toliko me i plašio, no tek sam ovdje shvatio da u krhotinama stare kavane neće biti ništa od priželjkivane spiritističke seanse. Osim onog štakora, sve je bilo nepomično, mrtvo i ostavljeno. Najpametnije bi bilo ustati i istim putem što prije krenuti natrag.

U trenutku kad sam ponovno uzeo bateriju u ruke učini mi se da na dnu stola primjećujem neke obrise. Zastadoh. Krv mi je bila ledena, koža puna žmaraca. Nisam disao.

Doista, nasuprot meni netko ili nešto je sjedilo na Vladekovu mjestu. Bili su to obrisi nečije glave, ali nisam mogao razaznati je li duguljasto lice muško ili žensko. Zabunu je do-

datno stvarala kovrčava kosa priljubljena uz vrat, rasuta preko obaju ramena. Prozračna haljina, čiji su nabori imali ljubičaste rubove, svjetlucala je u mraku kao da svjetlost dolazi iz tijela koje se nije vidjelo. Istovremeno osjetih intenzivan miris lavande koji je dolazio s te strane stola. Potpuno ukočen, primijetih tad da iz ramenā te osobe izlaze dva velika krila, kao iz nekog divovskog goluba.

– Oprostite, – jedva čujno izišlo je iz mog grla – jeste li vi anđeo?

Nije bilo odgovora, ali mi se učinilo da je lice pod ljubičastom aureolom iznad tamne kose blago kimnulo.

– Doista anđeo? – htio sam biti siguran pa lagano pružih ruku u njegovu smjeru.

Nijemo se kimanje ponovilo.

– Onda vi znate zašto sam ovdje?

Sad se već jasnije vidjelo da potvrđuje.

– Znae i tko sam?

Kovrčava kosa se zatresla. Potvrdio je.

– Mili Bože, sanjam li ili imam priviđenja... Možda mi strah stvara vizije kojih nema... Anđeli ne komuniciraju s ljudima, samo ih čuvaju... Posrednici su između ovog svijeta i... U ovom trenutku između kavane Corso i onog... onog tamo gore... Nebeskog... – tekle su iz mene sve glasnije rečenice.

Čuo se samo moj glas. Anđeo je mirno sjedio na Vladekovoj stolici.

– Recite, kako se zovete? – odvažio sam se upitati mirnim glasom.

Nisam znao odgovara li mi on ili to što čujem odzvanja u meni kao jeka vlastitoga glasa.

– Rafael. – bio je odgovor.

– Rafael?! – uzbuđeno sam nastavio razgovor. – Arkandeo, Rafael!

– Da, onaj koji se brine o slijepima, o putnicima, onaj koji iscjeljuje tugu i vraća radost. – čuo sam glas premda se njegova usta nisu micala.

– Ali i onaj koji bdije nad dušama onih koji su nas ostavili. – zadivljeno sam nastavio razgovor zaboravivši na tamu oko sebe.

– I to. – potvrdio je.

– Ako je tako... Ako doista razgovaram s anđelom, ne, čak... čak s arkandelom Rafaelom, a ne sanjam... Evo, oko mene je stvaran svijet... ovi ostaci kavane Corso... moja baterija, kišobran... – dvaput sam snažno dohvatio rub stola da spoznam predmete realnog svijeta. – Ako je to moguće bez spiritističkih pomagala, karata za tarot... talismana omotanih vunom... astralnog kanala...

– Dosta! Dosta! – naglo je odjeknulo s njegove strane. – Dosta s tim predmetima crne i bijele magije, dosta! – zvučalo je ljutito iako se njegova usta nisu micala. – Ako tako nastavite, nestat ću!

– Nemojte, molim vas, nemojte! Ostanite! Neću to više spominjati. – uplašeno sam povikao i potom zašutio čekajući ishod.

Na suprotnoj strani stola na trenutak se sve slilo u titravu ljubičastu boju bez obrisa. Čulo se samo moje duboko disanje. Opet se pojavilo lice, duga kovrčava kosa, nabori haljine i zaobljena krila iznad ramenā. Disao sam opet normalno.

– Kako bih onda... – zbunjeno sam počeo. – Postoji li mogućnost, mislim, vi stražarite nad dušama onih koji su otišli... Postoji li neka mogućnost da se jave... da ih vidim... razgovaram s njima... – u glasu mi je odzvanjala tuga. Nisam čuo nikakav odgovor. Vladao je potpuni muk. Pomislih kako mi se više ne želi javiti.

– Uvijek ima mogućnosti. One se nikad ne gube. Baš kao što sve postoji i ne postoji. – čuo sam opet njegov ili svoj glas. Nisam više bio siguran odakle dolazi jer se njegova usta uopće nisu micala.

– Htio bih to bolje razumjeti... – plašio sam se da ne ode pa je moj ton bio skrušen.

– Već smo blizu onog što postoji ako to želimo svim srcem. Ako istinski žudimo za onim što ne vidimo, ali osjećamo da je stalno pored nas. Ne možemo obnoviti vrijeme i ljude koji su nas napustili, ali smo u stanju vratiti ljepotu koju su urezali u naša sjećanja. I ja sam ovdje jer sam osjetio koliko vas preplavljuje sjeta za onima koji su se otkinuli iz vašeg života.

– Mogu li ih onda vidjeti... dozvati... opet progovoriti s njima o nečemu, bilo čemu?

– Ne možete. Ovo nije spiritistička seansa.

– Što onda mogu? Ja doista svim srcem želim opet s njima razgovarati. Fale mi. Evo, upravo čitam knjigu zajedničkog nam omiljenog pisca Grahama Greenea, *Doktor Fischer iz Ženeve*... Je li i on s njima gore?

– Tko?

– Graham Greene.

– Ne pitajte gluposti. – gotovo ljutito uzvratil arkanđeo Rafael.

– Mislim, tako smo krasno razgovarali o mnogim njegovim knjigama. Sjećam se razgovora o *Trećem čovjeku*... njegovu romanu koji je nastao nakon snimljenog filma, a ja sam pogrešno mislio...

– Znam taj razgovor. – prekinuo me. – Pamtim svaku riječ vaših razgovora o Greeneovim romanima. Od *Mirnog Amerikanca*, *Moći i slave*, preko *Našeg čovjeka u Havani* i *Počasnog konzula*, do *Ljudskog faktora* i *Kraja ljubavne priče*, da ne nabrajam ostale. Znam za sve vaše razgovore u kavani Corso.

– Za sve?

– Naravno. Pred anđelom ništa nije skriveno. Sve koje ste vodili za ovim stolom.

– Oni se, znači, ne mogu ponoviti?

– Ne mogu.

– Njih onda više nikad neću vidjeti?

– Za ovim stolom više nećete.

Spustio sam glavu. Tuga me potpuno shrvala. Osjećao sam kako mi se oči pune suzama i s mukom sam ih zadržavao.

- Niste pažljivo slušali što sam vam maloprije rekao.
- Kako nisam?
- Onda me niste razumjeli.
- Rekli ste da sve postoji i ne postoji. Rekli ste da treba svim srcem žudjeti... željeti... Pa zar ne vidite koliko to želim?
- To je nedovoljno.
- Nedovoljno?!
- Jest, vidim vašu čežnju da obnovite nezaboravne trenutke tih razgovora, ali vidim i dane vašeg sadašnjeg života. Puni ste ljutnje, razočaranja, rezignacije, ogorčenja, nezadovoljstva...
- Vrijeme je ružno.
- Zar je u vrijeme vaših susreta u kavani Corso bilo drugačije?
- Ne, ni govora. Ali kratko je trajala optička varka da se sve mijenja nabolje. Da žrtve nisu bile uzaludne i da se čekanje isplatilo. Dovraga... – pokrio sam šakom usta. – Oprostite na izrazu, nije vrijedilo truda.
- Trud se uvijek isplati.
- Meni se ne čini. Dosad su nas mučili samo »crveni«, a sad su im se pridružili još i lihvari.
- Svi su oni nevažni. Pijesak koji sipi u klepsidri.
- Ja živim s njima.
- Da, ali živite i u svojoj kavani Corso.
- Živio sam. Sad se batrgam s uspomenama koje blijede. Bojim se da ih sasvim ne izgubim, a vi me niste utješili. Rekli ste da mi čežnja nije dovoljna.
- Nije. Postoji još jedna velika mala stuba na koju morate zakoračiti.
- Velika? Mala? Ne shvaćam što mislite!
- Vaše srce žudi za onim što je vrijeme potrošilo. Ono se ne da zaustaviti. Ali postoji mogućnost. Probajte u to vjerovati.
- Vjerovati da se vrijeme može zaustaviti?
- Obratno. Upravo to da se ne može zaustaviti. Onda vas ljepota proživljenog koje se izgubilo ne može raniti. Ona je

stalno uz vas. Samo vam je još vjera potrebna. Ona poput okvira čuva od rasipanja sliku vašeg života.

– Ja često ne znam vjerujem li uopće. – podigoh ruke kao da tražim pomoć.

– Bojim se da je onda vaš rastanak sa svima njima konačan.

– Sa svima koji su ovdje nekad sjedili?

– I s Grahamom Greeneom, koji nikad nije bio u Corsu, a kojeg biste sigurno voljeli sresti.

– Recite mi samo, što je s udbašem? Znae da je tamo sjedio... – zainteresiralo me najednom i uperih kažiprst prema susjednom stolu.

– On je s Azazelom. Znae onog s kozjom bradom i malim rogovima, koji je stalno lutao između zlog i dobrog svijeta? Azazel je pod mojim budnim okom, ispod oštrog kamenja u mraku, i ne smije nikamo jer mu ne dopuštam.

Nasmijah se. Znao sam da je arkandeo Rafael po Božjoj zapovijedi zaslužnjio tog demona, koji je u početku bio dobar čovjek, a zatim postao slugom Sotone.

Njegove su mi riječi vratile radost u srce. Toliko me ushiti-la spoznaja o nadi da je susret moguć, samo ako... samo...

Da, postao sam svjestan da se nisam dovoljno potrudio da ga učinim postojećim. Izbacit ću iz sebe sav balast koji me poput plastičnog lutka, u čijoj je utrobi olovo, sve vrijeme ljulja nad tlom. Ne padam, ali se ne mogu podići.

Nespretno sam povukao ruku i baterija je tresnula na pod. Dok sam je tražio, vidio sam kako se ljubičasta kontura gubi, kako miris lavande postaje sve slabiji i kako je jedino svjetlo u kavani Corso opet samo ono iz moje baterije. Podigao sam se. Pokupih kišobran, uperih snop svjetla prema ulaznim vratima kroz koja sam došao. Nisam mogao odrediti koliko je trajao naš razgovor. Osvijetlio sam sve kutove, svod, prekrivene prozore i preostalu hrpu starudije u kavani svog srca. A ono je bilo toliko ispunjeno da mi je bilo svejedno je li tog razgovora uopće bilo ili nije. Htio sam što prije van.

Znao sam put i sve je išlo puno brže. Jedino sam još jednom zapeo na uskom prozoru WC-a i zaderao baloner na drugom ramenu. Žurnim sam korakom prošao kroz dvorište obraslo korovom i odbačenim predmetima. Bili su natopljeni kišom. Tek kad sam se našao na ulici i duboko udahnuo zrak, postao sam svjestan da kiša lije kao iz vjedra prolivena. Padalo je žestoko, bujice su tekle rubom kolnika i u slapovima nestajale kroz rešetke kanalizacije. Otvorio sam kišobran i još jednom pogledao u staklene plohe velikih prozora kavane Corso, s kojih se slijevala voda odnoseći nakupljenu prljavštinu.

Ilica pusta. Tek kad se iz pravca Britanskog trga pojavio taksi i usporio kao da se očekuje narudžba za vožnju, pred očima mi je iskrsnula jedna od najljepših plesno-pjevačkih scena američkog mjuzikla *Pjevajmo na kiši*. To remek-djelo Stanleyja Donena i Genea Kellyja, u kojem čudesni artist Kelly, prolazeći pustom ulicom, jedino u društvu svog kišobrana, opijen srećom ne mari za kišu koja bjesomučno pada, već zanosno pjeva i pleše.

Sve je bilo isto. Gotovo sve. Pusta ulica zalivena kišom i odsjajima izloga zatvorenih dućana, moj kišobran, taksi koji se zaustavio... i ja opijen srećom. Obuzela me želja da zapjevam i zaplešem, da si priuštim nešto što je moguće samo u sjajno skrojenom filmu, u kojem se scene ponavljaju do savršenstva. Bio sam svjestan svih nemogućnosti da to ostvarim. Najprije, nisam briljantni plesač i pjevač kao Gene Kelly. U jednoj njegovoj cipeli više je plesne vještine no što bih je ja stekao nakon godinu dana upornog vježbanja.

Ovo je bila jedinstvena filmska situacija moga života koja se više neće ponoviti. Ali ja sam želio. Cijelim svojim bićem u smočenom baloneru, s pamučnim kišobranom s drškom od kestena, i u mokrim cipelama, strahovito jako sam želio. Žudio sam da u ritmu glazbe koja mi je već odzvanjala u ušima otpjevam i otplšem svoj *Singin' in the Rain* niz Ilicu.

Sjetih se što mi je arkandeo Rafael maločas objasnio u kavani Corso. Nisam više mogao obuzdavati radost. Srce mi je

divlje udaralo. Preplavila me neobična snaga i odlučnost... Da, vjerovao sam da to mogu otpjevati i otplesati kao Gene Kelly. Rukom sam dao znak taksiju da ga ne trebam. Krenuo sam ležernim korakom, podignutih revera, s otvorenim kišobranom nad glavom, kao da je ulica obasjana suncem.

*– Doo-dloo-doo-doo-doo
Doo-dloo-doo-doo-doo-doo
Doo-dloo-doo-doo-doo-doo
Doo-dloo-doo-doo-doo-doo...*

Sklopio sam kišobran i pustio da pada po meni. Tamne mrlje smočene tkanine na mojim leđima su se širile. Kod prvog rasvjetnog stupa sam zastao, vješto skočio na željeznu izbočinu i zavrtio se.

*– I'm singing in the rain
Just singing in the rain
What a glorious feelin'
I'm happy again
I'm laughing at clouds
So dark up above
The sun's in my heart
And I'm ready for love...*

Nastavio sam ljuljajući se s noge na nogu, vrteći pamučni kišobran s drškom od kestena u desnoj ruci. Kiša je padala bez prestanka.

*– Let the stormy clouds chase
Everyone from the place
Come on with the rain
I've a smile on my face
I walk down the lane
With a happy refrain
Just singin'
Singin' in the rain...*

Pred dućanom u čijem je osvjetljenom izlogu stajalo lijepo aranžirano donje žensko rublje zastao sam, naklonio se i

počeo stepati. Gene je to radio savršeno, ali ja sam želio ponoviti taj virtuozni rad njegovih nogu i vjerovao sam da mogu. I moje su nevjerojatnom brzinom tukle po asfaltu prepunom vode. Nijedan djelić odjeće na meni više nije bio suh. Cipele su bile napunjene vodom, ali sam nastavio, svjestan da to radim odlično. Sve sam vrijeme vrtio kišobran kao da je srastao s mojim dlanovima. Plešući sam ga otvarao i zatvarao, lupkajući drškom po rešetkama podrumskih prozora. Ispod jednog slomljenog oluka, s velike visine spuštao se slap nakupljene kiše s krova. Stao sam ispod radosno pjevajući, dok je veliki mlaz vode padao na moju glavu, klizio niz vrat i ulazio u unutrašnjost košulje. Padalo je divlje, ali nikakva kiša na svijetu nije mogla sputati taj osjećaj oslobođene radosti.

*– Dancin' in the rain
Dee-ah dee-ah dee-ah
Dee-ah dee-ah dee-ah
I'm happy again!
I'm singin' and dancin' in the rain!*

Krenuh sitnim koracima po samom rubu pločnika, poskakujući čas gore čas dolje u velike lokve. Raširio sam kišobran i zavrtio ga kao da želim s njime poletjeti. Plesao sam prelazeći kolnik i tramvajske šine, s jednog na drugi kraj Ilice. Šljapkao sam, vrtio se ukруг, objema nogama divlje skakao, a oko mene je na sve strane špricala voda.

Ništa nije moglo zaustaviti uvjerenje da to mogu učiniti onako kako sam poželio. Čak ni miran, ukočen lik noćnog policajca koji je stajao u udubljenju dućana sa sportskom opremom i strogo me gledao. Zastao sam i slegnuo ramenima kao da se ispričavam. On je i dalje ostao miran, prekrštenih ruku na prsima, vjerojatno u uvjerenju da nisam nikome prijatna.

*– I'm dancin'...
And singin' in the rain.*

Otpjevao sam tu zadnju strofu tako nježno da se vjerojatno i Gene Kelly negdje u Vladekovoju blizini od ganuća nasmijao i maramicom obrisao suze.

Bio sam u centru grada. Priđoh Fernkornovu spomeniku velikom banu Josipu Jelačiću od Bužima, s čije se uzdignute sablje, ozbiljnog lica i grive njegova konja cijedila voda. S druge strane, nagnut na postament, netko je stajao.

U nekim drugim okolnostima trzao bih se od straha. Sad me nije uplašila ta nenadana prikaza. Prišao sam odlučnim korakom i naslonio zatvoreni kišobran pored njegovih nogu. Nije mi više trebao iako je i dalje lilo. Tek tada primijetih da je ta nepomična osoba čudno odjevena. Da joj se tijelo ne vidi jer je obavijeno naborima haljine koja na rubovima svjetluca lju-bičastim sjajem. Kroz kišne kapi do mene dopre ugodan miris lavande. Duga kovrčava kosa visjela mu je preko ramenā, a suha, potpuno suha, velika krila doticala su završetak repa banova konja.

Znao sam da je to on. Moj zadnji sugovornik iz kavane Corso. Prvi put sam tada vidio kako izgleda radostan smiješak jednog anđela. Uzvratih mu osmijehom. Obojica smo znali da mi više ne treba nikakav kišobran, čak ni za najveću, najgušću, ni najdužu kišu koja bi me još mogla u životu snaći.